

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

НАКАЗ

21.04.2021 р.

м. Харків

№ 2401-1/169

Про дотримання
мовного законодавства

На виконання ст. 10 Конституції України, Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», ст. 7 Закону України «Про освіту», ст. 48 Закону України «Про вищу освіту», а також відповідно до рішень Конституційного Суду України від 14.12.1999 № 10-рп/99 про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України, від 16.07.2019 № 10-р/2019 про визнання Закону України «Про освіту» таким, що повністю відповідає Конституції України, листа Міністерства освіти і науки України від 15.02.2021 №1/9-67 «Про дотримання мовного законодавства у освітньому процесі»

НАКАЗУЮ:

1. Дотримуватись в освітньому і науковому процесах, діяльності Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (далі – університет) норм мовного законодавства.

1.1. Мовою освітнього процесу в університеті є державна мова.

За бажанням здобувачів вищої освіти університет створює можливості для вивчення ними мови корінного народу, національних меншин України як окремої дисципліни.

Викладання іноземної мови в університеті здійснюється відповідною іноземною або державною мовою.

Особам з порушенням слуху забезпечується право на навчання жестовою мовою та на вивчення української жестової мови.

1.2. Робочою мовою діяльності університету, у тому числі мовою засідань, заходів, зустрічей та мовою робочого спілкування, є державна мова.

У разі якщо під час засідання, заходу або зустрічі використовується інша мова, ніж державна, має бути забезпечений переклад державною мовою.

Робочою мовою міжнародних заходів, засідань, зустрічей є державна та/або інша мова, визначена організаторами чи міжнародним договором. Під час

засідань, зустрічей та робочого спілкування визначеного кола осіб з іноземцями чи особами без громадянства може застосовуватися інша мова, прийнятна для учасників.

1.3. Мовою діловодства та документообігу, локальних актів, що регулюють діяльність університету є державна мова.

1.4. Ніхто не може бути примушений використовувати під час перебування на роботі та виконання обов'язків за трудовим договором іншу мову, ніж державна, крім створення юридичних, технічних, інформаційно-рекламних текстів та інших повідомлень і документів (у тому числі усних), адресатами яких є іноземці чи особи без громадянства, юридичні особи, органи і посадові особи іноземних держав і міжнародних організацій.

Трудові договори в університеті (контракти) укладаються державною мовою, що не перешкоджає використовувати сторонами трудового договору його переклад.

1.5. Мовою науки в університеті є державна мова.

Наукові видання університету публікуються державною мовою, англійською мовою та/або іншими офіційними мовами Європейського Союзу. У разі публікації англійською мовою та/або іншими офіційними мовами Європейського Союзу опубліковані матеріали мають супроводжуватися анотацією та переліком ключових слів державною мовою.

Дисертації осіб, які здобувають ступінь доктора філософії, доктора наук, або у передбачених законом випадках наукові доповіді у разі захисту наукових досягнень, опублікованих у вигляді монографії або сукупності статей у вітчизняних та/або міжнародних рецензованих фахових виданнях, а також автореферати та відгуки опонентів виконуються державною мовою або англійською мовою.

Для статей, опублікованих у міжнародних фахових виданнях іншими, ніж англійська, мовами, спеціалізована вчена рада своїм рішенням може зобов'язати надати переклад або коротку анотацію статті державною мовою.

Публічний захист дисертації на здобуття ступеня доктора філософії, публічний захист наукових досягнень у вигляді дисертації або опублікованої монографії, або за сукупністю статей для присудження ступеня доктора наук здійснюється державною мовою або, за бажанням здобувача, англійською мовою.

Мовою публічних наукових заходів в університеті (наукові конференції, круглі столи, симпозиуми, семінари, наукові школи тощо) може бути державна мова та/або англійська мова.

Мовою публічних наукових заходів в університеті на тему певної іноземної мови (мовознавство) або іноземної літератури може бути відповідна іноземна мова.

Якщо проведення наукового заходу здійснюється іноземною мовою, організатори зобов'язані повідомити про це учасників заходу заздалегідь. У такому разі здійснення перекладу державною мовою не є обов'язковим.

За будь-яких обставин особа, яка бере участь у будь-якому публічному науковому заході, не може бути позбавлена права використовувати державну мову.

1.6. Мовою проведення культурно-мистецьких, розважальних та видовищних заходів в університеті є державна мова. Застосування інших мов під час таких заходів дозволяється, якщо це виправдано художнім, творчим задумом організаторів заходу, а також у випадках, визначених законом щодо порядку реалізації прав корінних народів, національних меншин України. Положення цієї частини не поширюються на застосування мов під час виконання та/або відтворення пісень, інших музичних творів з текстом, фонограм.

Супровід (конферанс) культурно-мистецьких, розважальних та видовищних заходів в університеті здійснюється державною мовою. У разі якщо супровід (конферанс) здійснює особа, яка не володіє державною мовою, організатор забезпечує синхронний або послідовний переклад такого виступу державною мовою.

Оголошення, афіші, інші інформаційні матеріали про культурно-мистецькі та видовищні заходи, які відбуватимуться в університеті, і вхідні квитки для відвідування цих заходів виготовляються державною мовою. В оголошеннях, афішах, інших інформаційних матеріалах допускається використання інших мов поряд з державною мовою, при цьому текст іншою мовою не може бути більшим за обсягом та шрифтом, ніж текст державною мовою. Вимоги щодо розміру шрифту не є обов'язковими при написанні власних імен виконавців, назв колективів і творів, охоронюваних законом торговельних марок (знаків для товарів і послуг).

1.7. Мовою музейної справи та мистецьких виставок в університеті є державна мова.

Музейний облік у музеях університету здійснюється державною мовою.

Інформація про музейні предмети, що демонструються в музеях та на мистецьких виставках, подається державною мовою. Поряд з державною мовою інформація про музейні предмети може дублюватися іншими мовами. У письмовій інформації про музейні предмети напис іншою мовою розміщується нижче або праворуч від напису державною мовою.

Інформаційна продукція про музей чи виставку виконується державною мовою, а за потреби - також іншими мовами.

1.8. Університет зобов'язаний видавати державною мовою не менше 50 відсотків усіх виданих ним упродовж відповідного календарного року назв книжкових видань.

Ця вимога не поширюється на видавничу продукцію, видану кримськотатарською мовою, іншими мовами корінних народів чи національних меншин України за рахунок коштів державного та/або місцевих бюджетів відповідно до законодавства щодо порядку реалізації прав корінних народів, національних меншин України.

Словники, підручники та розмовники, однією з мов яких є державна, і книжкові видання з ідентичними за змістом текстами двома і більше мовами,

однією з яких є державна, вважаються книжковими виданнями державною мовою.

1.9. У роботі університету використовуються винятково комп'ютерні програми з користувацьким інтерфейсом державною мовою.

До створення користувацького інтерфейсу державною мовою для відповідної комп'ютерної програми може використовуватися комп'ютерна програма з користувацьким інтерфейсом англійською мовою.

Під час закупівлі комп'ютерних програм для університету обов'язковою умовою є наявність користувацького інтерфейсу державною мовою, крім випадків, визначених абзацом другим частини третьої цієї статті.

Університет використовує для освітніх потреб комп'ютерні програми з користувацьким інтерфейсом державною мовою.

До створення користувацького інтерфейсу державною мовою для відповідної комп'ютерної програми може використовуватися комп'ютерна програма з користувацьким інтерфейсом англійською мовою.

1.10. Інформація для загального ознайомлення (оголошення, зокрема ті, які містять публічну пропозицію укласти договір, покажчики, вказівники, вивіски, повідомлення, написи та інша публічно розміщена текстова, візуальна і звукова інформація, що використовується або може використовуватися для інформування необмеженого кола осіб про товари, роботи, послуги, певних суб'єктів господарювання, посадових, службових осіб підприємств або органів державної влади, органів місцевого самоврядування) подається державною мовою, якщо інше не встановлено законодавством.

Інформація для загального ознайомлення може дублюватися іншими мовами згідно із законодавством.

1.11. Мовою публічних заходів в університеті є державна мова, якщо інше не встановлено цим Законом.

Публічними заходами є, зокрема, збори, конференції, мітинги, виставки, навчальні курси, семінари, тренінги, дискусії, форуми, інші заходи, доступні або відкриті для учасників таких заходів вільно чи за запрошенням, за плату чи безоплатно, постійно, періодично, одноразово або час від часу, що організуються повністю або частково університетом.

У разі застосування під час публічного заходу іншої мови, ніж державна, університет зобов'язаний забезпечити синхронний або послідовний переклад державною мовою, якщо цього вимагає хоча б один учасник публічного заходу.

Це положення не поширюється на заходи для обмеженого кола осіб та заходи, організовані спеціально для іноземців та/або осіб без громадянства.

Заходи, спеціально організовані для вивчення іноземної мови, проводяться державною та/або відповідною іноземною мовою.

1.12. Виготовлення технічної, проектної документації відповідно до договору, стороною якого є університет, здійснюється державною мовою.

1.13. Мовою у сфері надання медичної допомоги та медичного обслуговування в університеті є державна мова.

На прохання особи, яка звертається за наданням медичної допомоги чи послуг з медичного обслуговування, її персональне обслуговування може здійснюватися також іншою мовою, прийнятною для сторін.

Університетська клініка складає документи, які стосуються стану здоров'я пацієнтів, державною мовою.

Мовою актів, які регулюють діяльність, Університетської клініки є державна мова.

1.14. Спортивні заходи, у тому числі міжнародні, проводяться в університеті державною мовою.

Спеціальні іншомовні терміни, що вживаються в окремих видах спорту, можуть використовуватися без перекладу.

Інформаційні та інші оголошення під час проведення спортивного заходу виконуються державною мовою. Під час міжнародних заходів такі оголошення можуть дублюватися іншими мовами.

Вхідні квитки для відвідування спортивних змагань, інша інформаційна продукція про спортивні змагання в університеті виготовляються державною мовою. Написи на вхідних квитках на міжнародні спортивні змагання, інша інформаційна продукція про міжнародні спортивні змагання в університеті можуть також дублюватися іншими мовами.

1.15. Послуги у сфері транспорту в університеті надаються державною мовою.

У транспорті мовою інформації, оголошень, повідомлень, написів, довідкових служб є державна мова. У разі потреби ця інформація може дублюватися англійською мовою.

1.16. Володіти державною мовою в університеті та застосовувати її під час виконання службових обов'язків зобов'язані:

- ректор;
- педагогічні, науково-педагогічні і наукові працівники, крім іноземців чи осіб без громадянства, які запрошені до роботи та працюють на тимчасовій основі як наукові, педагогічні, науково-педагогічні працівники або викладачі іноземної мови;
- медичні працівники державних і комунальних закладів охорони здоров'я;
- посадові особи, крім осіб, які не є громадянами України.

1.17. Рівень володіння державною мовою ректора університету засвідчується державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою (далі - державний сертифікат), що видається Національною комісією зі стандартів державної мови відповідно до законодавства.

Рівень володіння державною мовою осіб, визначених в п. 1.16 наказу, за виключенням ректора, засвідчується документом про повну загальну середню освіту за умови, що такий документ підтверджує вивчення особою української мови як навчального предмета (дисципліни), або державним сертифікатом про рівень володіння державною мовою, що видається Національною комісією зі стандартів державної мови відповідно до законодавства.

2. Директору Центру документації Ірині ПОПІЙ посилити контроль за дотриманням мовного законодавства в діловодстві та документообігу університету.

3. Начальнику Управління якості освіти Людмилі ІВАНЕНКО, деканам факультетів, директорам навчально-наукових інститутів, завідувачам кафедр здійснювати підготовку освітніх програм із врахуванням прав здобувачів вищої освіти на вивчення ними мов корінних народів, національних меншин України.

4. Проректорам, деканам факультетів, директорам навчально-наукових і навчально-дослідних інститутів, завідувачам кафедр, керівникам структурних підрозділів університету довести зміст наказу до підлеглих працівників, провести роз'яснювальну роботу щодо дотримання вимог мовного законодавства науково-педагогічними, науковими, педагогічними та іншими працівниками університету в робочий час.

5. Пункти 1.6, 1.17. наказу набувають чинності з 16.07.2021.

6. Визнати таким, що втратив чинність, наказ від 10.10.2019 № 0501-1/532 «Про застосування державної мови».

7. Директору Центру зв'язків із громадськістю Максиму ФОЛОМЄЄВУ, директору Центру документації Ірині ПОПІЙ забезпечити направлення наказу на електронну пошту всіх структурних підрозділів університету та розміщення його на офіційному веб-сайті університету.

8. Контроль за виконанням наказу залишаю за собою.

В.о. ректора

Віль БАКІРОВ

Проект вносить:
начальник Служби управління
персоналом

Сергій КУЛІШ

ПОГОДЖЕНО:

проректор з науково-педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

проректор з науково-педагогічної
роботи

Анатолій БАБІЧЕВ

проректор з науково-педагогічної
роботи

Микола АЗАРЄНКОВ

проректор з наукової роботи

Віктор КАТРИЧ

проректор з адміністративно-
господарської роботи

Володимир ПАХАРЕНКО

проректор з економічних
та соціальних питань

Анатолій УДОД

проректор з питань безпеки та
охорони

Володимир ДОБРЕЛЯ

заступник начальника юридичного
відділу

Наталія БАРАНИК

голова Первинної профспілкової
організації

Анатолій ГОЛТВЯНСЬКИЙ

голова Первинної профспілкової
організації студентів, аспірантів та
докторантів

Дар'я БОРТНИКОВА